Ukážka č. 1

Ernest..... : Starec a ..... (úryvok)

Starec bol chudý a vyziabnutý, šiju mu zbrázdili hlboké vrásky. **Tvár** mu pokrývali hnedé škvrny miernej kožnej rakoviny od slnečných **lúčov** odrážajúcich sa od hladiny tropického mora. Po oboch **lícach** sa mu škvrny šírili až na krk. Ruky mal posiate hlbokými jazvami od lán, ktorými vyťahoval ťažké ryby. Jazvy však neboli čerstvé. Boli také staré ako trhliny na **púšti**, kde po vode už niet ani chýru, ani slychu. Okrem očí, farby mora, veselých a nepokorených všetko na ňom bolo staré.

Úlohy 1 – 17 platia pre ukážku č. 1

1. **Z textu ukážky vyplýva:**
   a. Tvár, líca, krk a ruky starca boli zasiahnuté kožnou rakovinou.
   b. Šiju a ruky mal čerstvo zjazvené.
   c. Starcove jazvy na rukách boli staré ako vyschnuté trhliny na púšti.
   d. Starcove oči odzrkadľovali jeho pokornú povahu.

2. **Určte slohový postup použitý v ukážke.**

_____

3. **Ukážka je:**
   a. priama vonkajšia charakteristika
   b. priama vnútorná charakteristika
   c. nepriama vonkajšia charakteristika
   d. nepriama vnútorná charakteristika

4. **Doplňte meno autora ukážky a chýbajúce slovo v názve ukážky.**

_____

5. **V ukážke vyhľadajte a vypíšte z nej spojenia prídavného a podstatného mena:**

   a. v tvare genitívu plurálu _____

   b. v tvare inštrumentálu plurálu _____

6. **Od podstatného mena ryba:**

a. Utvorte jedno prídavné meno vzťahové a jedno privlastňovacie druhové v nominatíve singuláru.
b. Určte vzory, podľa ktorých sa utvorené prídavné mená skloňujú.

vzťahové: _____ vzor _____

privlastňovacie druhové _____ vzor _____

7. **V ukážke vyhľadajte a napíšte v základnom tvare:**

a. dokonavé sloveso _____

b. napíšte k nemu sloveso v opačnom vide _____

8. Z ukážky vypíšte sloveso v neurčitom slovesnom tvare a pomenujte ho.

_____

9. Z ukážky vypíšte zvýraznené slová a určte vzory, podľa ktorých ich skloňujeme.

_____

_____

10. Z ukážky vypíšte slová, ktoré sa vo výslovnosti spodobujú.

_____

11. Po oboch lícach sa mu škvrny šírili až na krk.

a. Z vety vypíšte zhodný prívlastok a predmet.

prívlastok: _____

predmet: _____

b. Určte, akým slovným druhom je v uvedenej vete vyjadrený predmet a určte jeho gramatické kategórie.

_____

12. Z ukážky:

a. vypíšte jeden frazeologizmus _____

b. priamo vyjadrite jeho význam _____

13. K slovu čerstvé vo vete *Jazvy však neboli čerstvé*. napíšte:

a. jedno synonymum _____

b. jedno antonymum _____

14. Z ukážky vypíšte tri rôzne neohybné slovné druhy a pomenujte ich.

_____

_____

15. Určte, ktorá charakteristika <u>neplatí</u> pre literárny žáner ukážky:

a. Rozprávanie sa sústreďuje na jeden napínavý príbeh.
b. Témou je boj jednotlivca o prežitie na opustenom ostrove.
c. Príbeh sa končí výrazným až prekvapivým záverom.
d. Je to epické dielo krátkeho až stredného rozsahu.

16. Napíšte, ku ktorému literárnemu druhu patrí znak, ktorý ste vybrali ako odpoveď v predchádzajúcej úlohe.

_____

17. Podčiarknuté vety z ukážky určte podľa zloženia.

1. veta: _____

2. veta: _____

3. veta: _____

Ukážka č. 2

Stratený v daždi, horúcom a prudkom
necítim špenie rúk. Som sám,
len moja duša zachvieva sa smútkom,
keď sa jej placho dotýkam.

Nech mi len prší do zdvihnutých očú,
nech mi ich lejak vypáli.
Som smiešny kráľ, čo prišiel k svojmu koču
a kone pred ním zdupkali.

<u>Úlohy 18 – 21 platia pre ukážku č. 2</u>

18. Určte, akým druhom lyriky je táto báseň:
a. ľúbostná
b. osobná
c. prírodná
d. satirická

19. Lyrický hrdina v druhej strofe pociťuje:
a. odovzdanosť a trápnosť vlastného položenia
b. radosť a komickosť
c. odhodlanie a suverenitu
d. silu a nespútanosť prírody

20. Určte, aký básnický tróp je v treťom verši prvej strofy:
a. prirovnanie
b. epiteton
c. metonymia
d. metafora

21. Určte rým v básni a napíšte jeho schému.

Doplňte hlásky a interpunkčné znamienka.

Susedk__ne deti rad__ chodievali do cukrárne pod __ichalskou bránou. Bola to maličk__ miestnosť plná lákav__ch vôn__. Stáli tam len št__ri stol__ky s pohodln__mi stoličkam__. Na policiach boli pov__kladané bonboniér__ v pestr__ch obaloch cukrík__ čokolád__ a lízank__ v sklenen__ch d__zach. Zv__čajne si vyp__tali zmrzlinov__ pohár __ van__lkou a čokoládov__mi trubičkami. Dospel__ si vychutnali __ureckú káv__čku __o š__ahačkou pos__panou kr__štálikmi cukru a škor__cou. Usmiat__ cukrár__ vo v__sokých biel__ch čiapk__ch pripravovali rozličné zákusk__ z pišk__tového cesta torty s gaštanov__m p__ré a fig__rkami z marcipánu. Deti vo svojom zmrzlinovom pohár__ našli vždy aj sezónn__ ovocie kre__ké trubičky a čokol__dovú penu. Priestorm__ to__to sla__kého krá__ovstva sa niesli tiché rozhovor__ dospel__ch ale i smiech a v__skot šantiac__ch detí. Každý kto zav__tal do staručkej vych__renej cukrárne bol prekvapen__ jej príjemnou atmosf__rou a skvel__mi špecialitam__. Jej obraz je navždy spojený s moj__m de__stvom.